

Istraživanje prevalencije HIV-a, hepatitisa C i rizičnih ponašanja u osoba koje injektiraju droge

Autor Mef.hr
Monday, 27 July 2015

Osobe koje injektiraju droge skupina su s povećanim rizikom za HIV-infekciju i virusne hepatitis te mogu imati važnu ulogu u prijenosu infekcija na razini opće populacije. Ovo je prvo biobehavioralno istraživanje metodom uzorkovanja upravljanim ispitanicima (engl., Respondent Driven Sampling – RDS) kod osoba koje injektiraju droge (OID) u Zagrebu, Splitu i Rijeci

Osobe koje injektiraju droge skupina su s povećanim rizikom za HIV-infekciju i virusne hepatitis te mogu imati važnu ulogu u prijenosu infekcija na razini opće populacije. Jedna od komponenti smjernica Svjetske zdravstvene organizacije, tzv. Druge generacije praćenja HIV-infekcije i smjernica ECDC-a (Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti) i EMCDDA (Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama) za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti među osobama koje injektiraju droge, jest provođenje biobehavioralnih istraživanja u ovoj ključnoj populaciji u ciklusima od svakih 3 – 5 godina u geografskim područjima gdje je njihova koncentracija najveća. Navedene preporuke (SZO, ECDC, EMCDDA) za praćenje problema ovisnosti i zaraznih bolesti povezanih sa zlouporabom droga uključuju i provedbu biobehavioralnih istraživanja, sadržane su u Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe droga 2012.-2017., Nacionalnom Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe droga u RH za razdoblje 2014.-2017., Provedbenom programu Nacionalnog akcijskog plana za 2015., Akcijskom planu o nacionalnom informacijskom sustavu za droge (NISD) u Republici Hrvatskoj 2014.-2015., Nacionalnom programu za prevenciju HIV/AIDS-a 2011.-2015., Nacionalnoj strategiji razvoja javnog zdravstva 2012.-2020. Stoga je Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske naručio istraživanje pod nazivom „Istraživanje prevalencije HIV-a, hepatitisa C i rizičnih ponašanja kod osoba koje injektiraju droge u Hrvatskoj“. Nositelj istraživanja bio je Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. Projekt su sufinancirali: Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo zdravlja Republike Hrvatske i Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA). Suradne ustanove u provedbi istraživanja bile su Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije i Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“. Āetiri nevladine organizacije – Hrvatski crveni križ Zagreb, LET (Zagreb), Help (Split) i Terra (Rijeka) – osigurale su ljudske resurse i prostorije za provedbu istraživanja. Ovo je prvo biobehavioralno istraživanje metodom uzorkovanja upravljanim ispitanicima (engl., Respondent Driven Sampling – RDS) kod osoba koje injektiraju droge (OID) u Zagrebu, Splitu i Rijeci, koje je imalo za cilj procijeniti: a) prevalenciju infekcije virusom humane imunodeficijencije (HIV) i virusom hepatitisa C (HCV) u tim trima gradovima, b) učestalost rizičnih i protektivnih ponašanja, c) pokrivenost populacije OID-a zdravstvenim programima. Istraživanje je rađeno u svrhu daljnjeg razvijanja programa suzbijanja i sprečavanja infekcija koje nastaju zbog injektiranja droga i rizičnog spolnog ponašanja u toj populaciji. Uključivanje u istraživanje bilo je dobrovoljno i anonimno te je ukupno sudjelovalo 831 ispitanika i ispitanica. Za uzorkovanje je primijenjena RDS metoda uzorkovanja upravljanim ispitanicima u kojoj ispitanici (OID) inicijalno uključeni u istraživanje regrutiraju druge OID koje poznaju (dio su njihovih društvenih mreža). Navedena metoda je učinkovita za uzorkovanje stigmatiziranih i marginaliziranih skupina u društvu koje su teško dostupne uobičajenim istraživačkim metodama uzorkovanja. Kriterije za uključivanje u studiju zadovoljavale su osobe s navršenih 18 godina i starije koje su u ne-medicinske svrhe u posljednjih mjesec dana injektirale droge a živjele su posljednjih 12 mjeseci u gradu u kojem je istraživanje provođeno. Odabir inicijalnih ispitanika dogovoren je u suradnji s lokalnim nevladinim udrugama koje rade s OID. Prije istraživanja ispitanici su usmeno pristali sudjelovati u istraživanju kako bi se očuvala njihova anonimnost te je informirani pristanak za njih potpisao voditelj istraživačkog mjesta u svakom gradu. Istraživanje je uključivalo testiranje na HIV i HCV te prikupljanje biobehavioralnih podataka putem upitnika koji se sastojao od 11 dijelova. Prikupljeni su podaci o socio-demografskim obilježjima ciljane populacije, znanju o putovima prijenosa HIV-a i hepatitisa C, uzorke uporabe droga i intravenskih droga u posljednjih 12 mjeseci i posljednjih mjesec dana, broju partnera u posljednjih 12 mjeseci i tipova partnerstava, prodavanju spolnih usluga, samoprocjeni rizika od dobivanja HIV-a i hepatitisa C, odlascima na savjetovanje u vezi s HIV-om i testiranje na HIV u zadnjih 12 mjeseci te o korištenju uslugama za prevenciju ovisnosti. Svim je ispitanicima bilo omogućeno upućivanje na daljnju dijagnostičku obradu i liječenje ako su imali reaktivne nalaze prilikom testiranja na HIV ili HCV. Primjenom programa RDS Analyst napravljena je univarijatna analiza podataka. Rezultati su prilagođeni procjeni veličine društvene mreže i valovima odaziva svakog ispitanika. Rezultati istraživanja predstavljeni su 19. lipnja 2015. u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar”, a autori izvješća istraživanja Marta Āivljak, Senad Handanagić, Tatjana Nemeth Blažić, Josip Begovac i Ivana Božićević detaljno će objaviti na stranici Vladina ureda za suzbijanje zlouporabe droga do kraja srpnja. Autor: dr.sc.Marta Āivljak Associate Research, Psychiatrist at University of Zagreb, School of Medicine, Andrija Stampar School of Public Health Ālanak predstavlja rezultate biobehavioralnog istraživanja prevalencije HIV-a, hepatitisa C i rizičnih ponašanja u osoba koje injektiraju droge. Rezultate ovog istraživanja, naručitelj kojeg je Ured za suzbijanje zlouporabu droga Vlade RH, a izvršitelj Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, predstavili su: ravnatelj Ureda za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH mr. Źeljko Petković, univ.spec.crim., te autorice istraživanja: voditeljica projekta dr. sc. Marta Āivljak i doc. dr. Ivana Božićević